2026-11-03 RS/561/2026

Siri Samuelsson
Sekretariatet

E-post: siri.samuelsson@regionjh.se

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Svar på remiss Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

Dnr KN2026/01494

Sammanfattande ställningstagande

Region Jämtland Härjedalen ställer sig i huvudsak positiv till promemorians förslag om stärkt energiplanering och ökad energieffektivitet inom offentlig sektor. Förslagen bedöms kunna bidra till energiomställningen, stärkt energiberedskap samt ett mer systematiskt och långsiktigt arbete med energifrågor i kommuner och regioner.

Region Jämtland Härjedalen bedömer samtidigt att flera delar av förslaget behöver förtydligas för att säkerställa en rättssäker, ändamålsenlig och praktiskt genomförbar tillämpning. Regionen ser särskilt behov av klargöranden avseende regionernas roll och rådighet, finansiering av de nya kraven, statligt stöd, tillgång till statistik och planeringsunderlag samt principer för fördelning av eventuella statsbidrag. Region Jämtland Härjedalen vill även framhålla vikten av att de administrativa konsekvenserna beaktas, då förslagen riskerar att medföra ökad administration och dubbelarbete, särskilt för mindre kommuner med begränsade resurser.

Energiplanering i kommuner och regioner

Region Jämtland Härjedalen bedömer att det finns behov av att tydliggöra vilken funktion energiplanen ska ha i förhållande till mer operativa planerings- och styrdokument. Om energiplanen ska omfatta en hel mandatperiod bör den i första hand vara ett strategiskt dokument som anger mål, inriktning och prioriteringar för energiarbetet.

Region Jämtland Härjedalen anser därför att det inte bör ställas krav på att energiplaner ska innehålla detaljerade åtgärder som ska gälla under hela planperioden. Förutsättningar, teknik, styrmedel och verksamheters behov kan förändras över tid, vilket gör att åtgärder behöver kunna uppdateras löpande. Konkreta åtgärder bör därför kunna hanteras inom verksamhetsplanering, handlingsplaner eller motsvarande styrdokument utan att energiplanen behöver omarbetas och beslutas på nytt.

Vidare anser Region Jämtland Härjedalen att regionernas roll behöver förtydligas. Promemorian innebär flera nya skyldigheter för regionerna samtidigt som det saknas en

tydlig beskrivning av regionernas ansvar, rådighet och förhållande till kommuner, länsstyrelser och statliga myndigheter. Det gäller särskilt frågor där regionernas möjligheter att påverka utvecklingen är begränsade, exempelvis energifattigdom, där ansvaret för åtgärder och tillgängliga styrmedel i stor utsträckning ligger hos andra aktörer. Regionens ansvar och mandat inom energiplaneringen bör därför beskrivas tydligare, liksom hur arbetet ska samordnas med kommuner, länsstyrelser, nätägare och andra relevanta aktörer.

Tillgång till underlag och uppgifter för energiplanering

Region Jämtland Härjedalen vill framhålla vikten av att kommuner och regioner ges tillgång till de uppgifter och underlag som krävs för att kunna genomföra analyser, planering och uppföljning enligt lagstiftningen.

Erfarenheter från arbetet med energiplanering visar att sekretessbegränsningar och brister i tillgången till energistatistik i vissa fall försvårar analyser av energianvändning, energiproduktion och framtida effektbehov. Region Jämtland Härjedalen ser därför behov av att staten säkerställer tillgång till ändamålsenliga planeringsunderlag samt att vägledning tas fram för hur eventuella statistikluckor och sekretessbelagda uppgifter ska hanteras.

Region Jämtland Härjedalen ser positivt på ambitionen att stärka kommuners och regioners möjligheter att få tillgång till relevanta uppgifter från energibolag och andra berörda aktörer. Samtidigt behöver det förtydligas vilka uppgifter som kan begäras in, hur affärskänslig information ska hanteras samt vilket ansvar kommunen eller regionen har om begärda uppgifter inte lämnas.

För att säkerställa en likvärdig tillämpning i hela landet anser regionen att nationella riktlinjer och vägledningar bör tas fram av ansvarig myndighet. Detta är särskilt viktigt för att undvika rättsliga oklarheter, onödig administration och skillnader i tillämpning mellan olika kommuner och regioner.

Offentliga aktörers roll inom energieffektivisering

De föreslagna rapporteringskraven innebär nya administrativa uppgifter för kommuner och regioner. Region Jämtland Härjedalen anser därför att det behöver tydliggöras vilka uppgifter som ska rapporteras, hur rapporteringen ska genomföras samt vilka aktörer som omfattas av kraven. För att möjliggöra en effektiv och likvärdig tillämpning bör ansvariga myndigheter tillhandahålla tydlig vägledning, gemensamma definitioner och ändamålsenliga systemstöd innan rapporteringsskyldigheten träder i kraft.

Region Jämtland Härjedalen efterfrågar även information om huruvida Energimyndigheten redan har fått eller avses få ett tydligt uppdrag att utveckla den nationella rapporteringsstrukturen samt det stöd, de vägledningar och de digitala verktyg som kommuner och regioner kommer att behöva för att uppfylla kraven.

Därutöver anser Region Jämtland Härjedalen att konsekvenserna för kommuner och regioner bör analyseras närmare, särskilt avseende administrativa kostnader, resursbehov samt risken för dubbelarbete och dubbelrapportering. Detta är särskilt viktigt för mindre kommuner med begränsade resurser.

Principen om energieffektivitet först

Det finns oklarheter kring hur bestämmelserna om principen om energieffektivitet först ska tillämpas i praktiken. Region Jämtland Härjedalen efterfrågar ett förtydligande av vilka typer av beslut, investeringar och planeringsprocesser som omfattas av kraven samt i vilka situationer analyser enligt principen ska genomföras.

Region Jämtland Härjedalen ser särskilt ett behov av ytterligare vägledning avseende tjänstekontrakt och tjänsteupphandlingar. Av promemorian framgår inte tydligt om en särskild analys ska genomföras vid varje upphandling eller endast i vissa fall, exempelvis vid upphandlingar av större omfattning eller med betydande energipåverkan. Det behöver även klargöras vilken detaljeringsgrad som förväntas i analyserna och hur kraven förhåller sig till befintliga upphandlings- och beslutsprocesser.

För att säkerställa en likvärdig tillämpning och undvika en oproportionerlig administrativ belastning för kommuner och regioner bör ansvarig myndighet ta fram tydlig vägledning, exempel på tillämpning samt kriterier för när analyser ska genomföras.

Krav kopplade till byggnader och lokaler

Region Jämtland Härjedalen ser behov av förtydliganden kring bestämmelser som rör byggnader och lokaler. Det behöver bland annat klargöras om hyresavtal omfattas av de föreslagna kraven eller om dessa enbart gäller vid köp eller uppförande av byggnader. För regioner och kommuner är möjligheten att hyra lokaler i vissa fall avgörande för att kunna bedriva verksamhet på mindre orter.

Region Jämtland Härjedalen ser en risk att krav på hög energiprestanda vid inhyrning av lokaler kan få oönskade konsekvenser, särskilt i mindre eller landsbygdsdominerade kommuner där utbudet av lokaler är begränsat. Om lokaler som uppfyller kraven saknas bör det finnas möjlighet till undantag eller andra former av flexibilitet så att offentlig service inte försvåras. Detta är särskilt viktigt i län med stora geografiska avstånd och många mindre orter, där tillgången till lokaler som uppfyller höga energiprestandakrav kan vara begränsad.

Region Jämtland Härjedalen efterfrågar förtydliganden kring hur regelverket ska tillämpas för byggnader med kulturhistoriska värden eller andra skyddsbestämmelser där omfattande energieffektiviseringsåtgärder kan vara svåra eller olämpliga att genomföra. Vidare behöver det klargöras hur kraven ska tillämpas vid köp eller förvärv av byggnader. Det bör tydliggöras om energiprestandakraven ska vara uppfyllda redan vid förvärvstillfället eller om det är möjligt att förvärva en byggnad med avsikt att genomföra nödvändiga energieffektiviseringsåtgärder i efterhand. Om sådana förvärv ska vara möjliga bör även tidsramar, eventuella undantag och andra förutsättningar för att uppfylla kraven preciseras.

Konsekvenser och finansiering

Region Jämtland Härjedalen välkomnar att promemorian uppmärksammar de ekonomiska konsekvenserna av förslagen. Samtidigt bedömer regionen att konsekvenserna för kommuner och regioner behöver analyseras ytterligare. De nya kraven på planering, analys, uppföljning och rapportering kommer att medföra både administrativa och ekonomiska konsekvenser.

Region Jämtland Härjedalen anser därför att finansieringen av de nya uppgifterna bör tydliggöras. Det gäller såväl den långsiktiga finansieringen som eventuella statliga stöd och statsbidrag. Även principerna för hur sådana medel ska fördelas mellan kommuner och regioner bör framgå.

Sammanfattande bedömning

Region Jämtland Härjedalen tillstyrker i huvudsak promemorians förslag. Regionen bedömer dock att flera delar av regelverket behöver förtydligas avseende ansvarsfördelning, tillämpning, finansiering och uppföljning för att säkerställa en rättssäker och praktiskt genomförbar implementering för kommuner och regioner.

REGIONSTYRELSEN

Bengt Bergqvist (S)
Regionstyrelsens ordförande

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Yttrandet är fastställt av regionstyrelsen 2026-11-03 § 190